

* * *

יוסי גמזו כְּנֶס בּוֹגְרִי "כְּסִית"

אִמְנֵם כְּבָר חֲנֻכָּה מְעַט מְאַחֲזֵינוּ
וְכֶנֶס-הַנּוֹסְטָלְגִיָּה בּוֹ כֹּל שָׁנָה חוֹזָה
צְבוּר קְשִׁישִׁים שְׁלֵא מִכָּר לְצַעֲרֵינוּ
קוֹרָה מְדִי כְּסֵלוֹ דוֹקָא בְּחַג הַזֶּה,
אֶף אֶף כִּי הַנִּדְלָל לֹא מְרַבֵּץ כְּבָר אוֹרְטוֹרִיּוֹת
עַל יְהוּדָה הַמְּכַבֵּי (וּמְסַפְּגָנוּיּוֹת-
הַחַג וּלְבִיבוֹתֵינוּ נוֹתֵר רַק שְׁלֵל קְלוּרִיּוֹת
הַמְּחִיב דִּיאָטָה רְצַחְנִית שֶׁל הַרְזִיּוֹת), —

בְּכֹל זֹאת יֵשׁ בְּעֵצָם הַמְּלָה "מְסֻרָת",
גַּם אִם אֵינָה דְתִית בְּכֹל מוֹכֵן שֶׁהוּא
מִין צָרָף עֵז שֶׁל בְּעַל-זְכְּרוֹנוֹת לְמִסֵּר אֶת
הַדִּי זְכְּרוֹנוֹתֵינוּ שְׁלֵא קָהוּ וְלֹא דָהוּ
לְמִי שְׁלֵא הָיָה שֶׁתֵּף לְזִמְן הַכְּרוֹנוֹלוֹגִי
שָׁבוּ זוֹכְרִים אוֹתָם קְשִׁישִׁים פִּיצֵד בְּמִלּוֹא כּוֹחָה
פְּרָחָה בְּבֵית-קֶפֶה אֶחָד קֵטֵן אֶף מִיתוֹלוֹגִי
תְּרַבּוֹת הָעַם הַזֶּה שֶׁלְזִכְרָהּ וְנִיחּוֹתָה
אֶחָת בְּכֹל שָׁנָה, בְּחֲנֻכָּה, נוֹעֲדָת
כְּמוֹ לְפָגִישַׁת מַחְזוֹר אוֹ הֶרְמֵת כּוֹסִית
מִין שְׁאֲרִית פְּלִטָּה נוֹסְטָלְגִית אֶף שׁוֹרְדָת
שֶׁל מוֹהֵיקָאנִים אַחְרוֹנִים בּוֹגְרִי פִקּוּד "כְּסִית".

וּמְאַחַר שֶׁהַנּוֹסְטָלְגִיָּה פִּיּוּם, בִּינֵינוּ,
גַּם הִיא, כְּדָבָר סִימּוֹן סִינִיּוֹרָה (אֲשֶׁת אִיב מוֹנְטָאן)
לֹא בְדִיוֹק מָה שֶׁהִיָּתָה אִי-פֶּעַם, בְּזִמְנֵנוּ
שֶׁכֵּן אֶפְלוּ בָּהּ חָל פַּחוּת-עֶרְוָה לֹא קֵטֵן, —
הָרִי שֶׁהַרומֵנְטִיקָה (שֶׁבִּימֵינוּ אֵלֶּה
יוֹשֶׁבֶת כְּמוֹ בְּבֵית-אֲבוֹת עַל תֵּקֵן שֶׁל passé
וְכִישִׁישָׁה has-been, אֲנַכְרוֹנִית וּמְזַלְזֵלָת
נְדוּנָה כֹּל יְמוֹת הַחַל לְאֶפְסֵם מְעֻשָׂה)
זוֹכָה כְּאֵן פֶּעַם בְּשָׁנָה בְּהוֹקוּס-פּוֹקוּס מִיִּסְטִי
לְמִין זְרִיקָת וִיאַגְרָה בְּסִגְנוֹן "זֶקֶף כְּפּוֹפִים"
וּמְעֵלָה בְּאוֹב כְּפִלָּא סְפִירִיטוּאַלִּיִּסְטִי
"כְּסִית" וְאֲצִיָּה הַזֵּה כְּמַעֲשֵׂה-כְּשָׁפִים:
פְּתָאם נִמְחָק הַגְּבוּל הַחַד וְהַקְּשׁוּיָח
בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא,
פְּתָאם גַּם הַהוֹרָה לְרַגַע כְּמוֹ מְשׁוּיָח
בְּסֵם-פְּלָאִים וְאִישׁ אֵינוּ מְרִים גְּבָהּ.

פְּתָאם בְּמִיִּטְיָנָה זֶה נוֹחַתֵת כְּרַקְטָה,
כְּמִין צְפוּר גֵּן-עֶדֶן מִן הָעֶפְפָּאִים
רוּחָם שֶׁל הַנְּעֻדְרִים מְכַנְּסֵם זֶה, וּפְתַע
הֵם נוֹכְחִים מְאֹד פֶּה כְּמוֹ רוּחוֹת שֶׁל רְפָאִים.

וכך, בתוך הפואייה של "תאטרון בית לסין"
בו מתמקם לאחרונה אותו כנוס מחזור
בוקע קול קורא ביידיש: "חברה, קומען עסן!"
דהינו: "כל דכפין ייתי ללאטקעס ויגזר
גזרה שנה בין 'בימים ההם' של מכבינו
(עם גס אותו פוף שמן שהתמיה כל חוזה
כשהמקדש הואר שמונה ימים למשוש לבנו)
ובין שמנן של לביבות החג 'בזמן הזה'."

ועוד צלילי הקול שהוא מהדהדים בעז ער
פורצת למקום פרסו של חצקל איש "כסית"
ואתריה הוא עצמו שועט כמין בולדוזר
ועט אל המטבח חגור סינר לבן פסיד
ותוף שעה קלה הוא שב, אפוף אדי הקסם
של ניהוחות הלאטקעס ומציב מגש עמוס
ישר על שלחנו של משורר "מגש הכסף"
ובאקצנט הפולני שלו, ברוב נימוס
הוא סח לו: "יתכבד נא פרושם פאנייה אלתרמניה."
ואלתרמן משיב לו: "לא טועם גם בים זעיר
בלי אש המסיעת של קצת שנאפס." – "רוצה שמפאנייה?
או ברנדי?" שואל חצקל, "או קצת ג'ין? או הוק מהיר?
או גרמוט, ויסקי, סליבוויץ'?" ואלתרמן, קשוב
נוהם מתחת לאפו: "הסדר לא חשוב..."

ושלונסקי משחק שחקמט עם פן וכאן נדחפת
עלמונת עם קפת-תרוימות, סכה ותג-ניר
עם לוגו של הליגה הנלקמת בשחקת
(פרח לבן) ואת התג הזה, המציר
על רקע שצבעו תכל כחכלת שתי עינייה
הננעצות בו כאותה סכה בדרש בגדו
היא מלוה באלטו סקסי: "פרח!" – "כן, יודע,
סח שלונסקי המביט בפיה, "פה רך... אף נגדו
נזעקת העלמה: "זה לא בכ"ף, זה רק בחי"ת!"
ושלונסקי המודד אותה מממתן עד חזה
מעירף אל פן הדון זואן מבט-קנאה סוחט-
דמעות וסח לו: "הלואי עלי מין חטא כזה..."

אף פן, כבקרת רעה עדרו, עיניו סוקרות
כבר שדה-מרעה רחב יותר: שורת מזדננפות ש-
הגיעו פאן מחוץ לעיר ובלי בושה זוקרות
אגב ענטוז במדרכה את שלל התועפות ש-
חנן אותן הטבע באותן מדות גדושות
בהן מבלט בלקון מקיר כל בית, במחילה,
וסח לשלונסקי בלשונו המצלילה כשוט:
"הרי התרשות, אברם, ועקרן תחלה..."

ויסקוביץ', הוא יוסיפון, זה שחרש פה תל"ם
שבו מגיע תאטרון לכל מעברה

צופה בה בתהליכת הבכורים האלה
ומתפעל: "חנה ראה נא וקדש וקרא
מול כל ראש הר ורכס שכאלה שד ושבר
למי שמסתפק בהצצה בנוף בלבד
כפראיר אפלטוני שפשוט איננו גבר
במקום לבצר במרץ כל אשכול אשר כבד..."

אף כאן נוזף בו חונא שמספר הנעלים
שעל רגליו גדול ממספרם האופטי של
כל משקפיו של הקסוקר יוסקוביץ: "בינתיים
חג חנכה היום ואוי למי שיכשל
בעברה של מה שכבר חז"ל כנו דבר-פלע:
'הנערות הללו קדש הן' וכד כבד
גם אין לנו רשות להשתמש בהן כלל, אלא
לרע מזלנו, נעבעע, 'לראותן בלבד'..."

ורובינא שולחת בו בפן מבט סרקסטי
כמי שאץ לנעץ בחטם פר את קצה חחו
וכשמפציר בה אורלנד היא פוצה בטראנס פנטסטי
את פיה בשירו "עץ הרמון נתן ריחו".

ואף על פי שעץ רמון אינו נותן שום ריח
ומגשי הלאטקעס נסח חצקל דוקא פן,
מתחיל מבליל הריח והצליל להיות שמח
והמוראל מצעיר גם אם הגוף קצת הזדקן.

ומסקין המדליק חנפיה והעוטה לו
במקום גלימה שקספירית סודר צמר אפרורי
מרעים בבאס במקום במונולוג מתוף "אותלו"
בזמר הרוסי "היה היו שני חברים".

ומוישה ברנשטיין קטן-הקומה וגדול-הלהט
מקיש את ה"בים-בם" החסידי של בית אביו
על כל השלחנות ובשמחה הזאת נבלעת
כמעט כל הבוהמה הקשישה של תל-אביב
כולל כל דמיותיו של יוסל ברגנר על הפתל
המשקיפות מתוף ציור-הקיר מבלי לחדל
על גיא החזיון הזה שבו מרתקות אל
האור והאקסטאזה נשמותיו של דור גדול
שאין לו לא סוכנים, לא יח"צנים, לא "look" ו"sound"
ולא עגיל באזן ותספרת-פאנק לאות
שהוא תמיד "בעננינים" and always been around,
"רק" פשרונות-ענק וציונות בלי מרכאות.

אז גרשון המלצר מגיש צלחת וסכו"ם
לכל יושבי הפרעסטון הזה המיתולוגי
של חצקל התופס כסא ומתקשה לקום
ממנו כי נתקף בחרופ דומה ואנלוגי
לזה של חוני שנרדם שבעים שנה תמימות

אַלֶּא שְׂאֲצֵל חֲצֵקֶל, כְּמִשְׁמֶרֶת עֲרֵנִית
עַל כָּל הַמִּתְרַחֵשׁ כָּאֵן בְּסִפְרוֹת וְעַל בֵּימוֹת
נִפְקַחַת מְדֵי פֶעַם אִיזוֹ עֵינַי תּוֹרֵנִית
בְּעוֹד שֶׁהַשְּׂנֵיָה הַמוֹסִיפָה לְנוֹם בְּנַחַת
סְגוּרָה גַם מְסַגֶּרֶת פִּירִיחוֹ וְרַק הַמִּי
אוֹתָהּ שְׂלֵא־ף-שְׂטוּוֹנְדָה מוֹסִיקָלִית (אַרְיָה לֹא נִשְׁפַּחַת !)
תּוֹקֵעַ פּוֹרְטָה: "נִחְרוּ נָא נִחְרוּ עִמִּי..."

אַף כָּאֵן, כְּמוֹ סִינְדֵרְלָה לְמִשְׁמַע צְלִצוּל חֲצוֹת
בוֹ תִהְיֶה הַמְרַכְבֶּה לְדִלְעַת קְלוֹסָה
וְהַסּוּסִים לְעַכְבְּרִים וְכָל הַמְחַלְצוֹת
לְשִׂמְאֻטְעֵס שֶׁל הַלְכְלוֹכִית שְׁמֵן הַנֶּשֶׁף נֶסֶה –
חוֹזְרוֹת רוּחוֹת הַרְפָּאִים אֶל הָעוֹלָם הַבָּא
שְׁבוּ וְדַאי יִשְׁנָה גַם אִיזוֹ מִינַי "כְּסִית" שֶׁל מַעֲלָה
וְהַמְסִבָּה כְּבָר, כְּךָ אוֹ כְּךָ, אִינְנָה מְסִבָּה
כְּלִי אוֹתוֹ קֵאֶסֶט שֶׁהוּא הַ-must בְּהַצְגַת-הַגָּאֵלָה
הַנְּ"ל. אַף מַה נֹאמַר כָּאֵן עַל תְּקוּפָה שֶׁהִתְפִּיטָה:
אַפְלוּ הַנוֹסְטִלְגִיָה כְּבָר לֹא מַה שֶׁהִיָתָה...